اقتصاد ایران
بلوف گازی پاکستان ۱۲

بورس
بررسی و نقد طرح سهام عدالت .. ۱۳

بازار
تقویت دلار ۱۴

بازار
رشد بهای سکه ۱۴

گفت‌وگو با رئیس سازمان حسابرسی

نظارت همیشه لازم است

امیر لعلی

هوشنگ نادریان رئیس سازمان حسابرسی پس از استعفای خود در دولت قبل که به دنبال ابطال اساسنامه جدید این سازمان از سوی دیوان عدالت اداری صورت گرفت و البته مورد موافقت سیدصفدر حسینی واقع نشد، کمتر با رسانه‌ها گفت‌وگو کرده است. افزایش انتقادها به عملکرد حسابرسان در حوزه ماده ۲۷۲ قانون مالیات‌های مستقیم بهانه‌ای برای انجام یک مصاحبه با او شد. او در این گفت‌وگو به انتقادات مطرح شده به ماده ۲۷۲ قانون مالیات‌های مستقیم پاسخ داده است.

■■■

■ سئوالات را از ماده ۲۷۲ قانون مالیات‌های مستقیم شروع کنیم. این ماده دارای اشکالات اجرایی و حقوقی زیادی است و تاکنون تبعات منفی آن دور از نظر نبوده است. دیدگاه شما در این خصوص چیست؟

این موضوع با توجه به تکرار زیاد آن در جامعه، بحث مفصلی را طلب می‌کند. باید در ابتدای بحث بتوانیم شرایط موجود کشور را خوب تبیین کنیم تا در مقایسه وضعیت کشور با دنیا با مشکلات ماهوی مواجه نشویم. در انتقادات مطرح شده به این ماده عنوان می‌شود در دنیا امر تشخیص مالیات‌ها به حسابرسان واگذار نمی‌شود که این بحث کاملاً درست است.

در دنیا و به خصوص در کشورهای پیشرفته معمولاً مباحث تشخیص و ارزیابی مالیاتی به طور مستقیم به حسابرسان واگذار نمی‌شود، اما بحث ما این است که آیا شرایط فعلی ایران قابل مقایسه با دیگر کشورها است. یا اینکه شرایط مطلوب در ایران وجود نداشته و این خود موجب شده تا قانونگذار به این فکر بیفتد که از خدمات تخصصی حسابرسان برای این موضوع استفاده کند. سازمان‌های مالیاتی در دنیا به ابزارها و امکاناتی دسترسی دارند که ما از آن ابزارها محروم هستیم. یکی از این امکانات وجود سیستم‌های قوی اطلاعاتی است که می‌تواند مجموعه عملیات مالی و اقتصادی درون این کشورها را شناسایی کرده و منجر به تعیین مالیات برای یک فرد شود. ما این سیستم را در کشوری نداریم و اگرچه از سال‌های پیش طرح نظام جامع مالیاتی از زمان مرحوم نوربخش در وزارت اقتصاد مطرح شد و می‌شد در قالب این طرح چنین سیستمی را پیاده‌سازی کرد، اما این طرح هنوز توسط موسسات خارجی در حال تدوین است، در اوایل راه قرار دارد و زمان زیادی تا اجرای آن باقی مانده است.

نکته دوم، وجود نظام پرداخت مناسب در سیستم‌های مالیاتی پیشرفته است. متاسفانه ما در دستگاه‌های دولتی - و نه فقط در سازمان امور مالیاتی - نظام پرداخت مناسب برای جذب کارشناسان خبره و متخصص در سیستم دولتی نداریم. البته این حرف نباید به معنای فقدان کارشناسان و متخصصان در دستگاه‌های دولتی تعبیر شود ولی در ابعاد کلان امکان جذب مناسب کارشناسان را در سازمان امور مالیاتی و سایر نهادهای دولتی نداریم. طبیعتاً این موضوع منجر به فقر کارشناسی و نیروی انسانی متخصص در بدنه دولت می‌شود. به هر حال بحث تشخیص مالیات یک موضوع کاملاً تخصصی است و کادر آموزش‌دیده و متخصص خود را می‌طلبد.

از سوی دیگر، در دنیای امروز از حسابرسان مستقل و از خدمات موسسات حرفه‌ای حسابرسی در ابعاد بسیار وسیعی استفاده می‌شود ولی این کار در کشور ما صورت نمی‌گیرد. درست است که در دنیا کار ممیزین مالیاتی را حسابرسان مستقل انجام نمی‌دهند اما حسابرسان وظایفی را بر عهده دارند که کار حسابرسی مالیاتی را تسهیل می‌کند. در کشورهای پیشرفته با ارتقای فرهنگ حسابرسی، دستگاه‌ها مکلفند حسابرسان مستقلی داشته باشند که وظیفه آنها بررسی حساب‌های شرکت و تحلیل و تایید اجزای مختلف صورت‌های مالی (شامل درآمدها، هزینه‌ها، دارایی‌ها و . . .) است و با تایید حرفه‌ای حسابرسان به اطلاعاتی که مبنای کار مالیاتی قرار می‌گیرد اعتبار می‌بخشد. در ایران هم ما حسابرسی مستقل داریم، اما ضریب نفوذ آن کم است. براساس محاسبات ما حق‌الزحمه و درآمد کل حسابرسان خصوصی و دولتی (سازمان حسابرسی و کل آحاد جامعه حسابداران رسمی) ۵۰ تا ۶۰ میلیارد تومان است که اگر بخواهیم آن را برای مقایسه با کشورهای دیگر معادل‌سازی کنیم حدود ۵۰ تا ۶۰ میلیون دلار در سال می‌شود. از طرف دیگر درآمد چهار موسسه بزرگ حسابرسی دنیا (4 Big) را بررسی کردیم که در سال ۲۰۰۴ درآمد و مجموع حق‌الزحمه آنها حدود ۷۰ میلیارد دلار بود، یعنی بیشتر از درآمدهای نفتی ایران با قیمت نفت فعلی. در محاسبات دیگری، سهم درآمد حسابرسان را در GDP محاسبه کردیم که ۰۳/۰ درصد شد. در برخی از کشورهای پیشرفته این سهم بین ۰/۵ تا یک درصد بود، یعنی ضریب نفوذ حسابرسی در آن کشورها بیش از ۲۰ برابر ایران است. بنابراین بحثی که منتقدان مطرح می‌کنند و می‌گویند از حسابرسان اضافه استفاده می‌کنیم درست نیست. در دنیا نیز در حد بسیار بالایی از خدمات حسابرسان استفاده می‌شود (در بخش حسابرسی‌های مستقل و سایر خدمات حرفه‌ای حسابرسی از جمله مشاوره‌های مالیاتی و . . .).

اگر به این موارد، مجموعه مسائل مدیریتی، بوروکراسی، قوانین متعدد و سخت و پیچیده ایران و سایر عوامل دیگری که در دنیا حل شده است (مانند بخش شفافیت که موجب کاهش مالیات‌گریزی شد و . . .) اضافه کنیم، متوجه می‌شویم لازم است برای رفع کمبودها از خدمات حسابرسان مستقل در بحث مالیات‌ها استفاده شود. کشورهای توسعه‌یافته حتی توانسته‌اند مباحث فرار مالیاتی را حل کنند، اما یکی از مسائل جدی و مبتلابه در ایران همین موضوع مالیات‌گریزی است که در دو جهت صورت می‌گیرد: یکی اینکه برخی از مودیان مالیاتی را اصلاً شناسایی نمی‌کنیم و دوم اینکه تعداد زیادی از مودیان اظهارنامه‌های مالیاتی واقعی ارائه نمی‌دهند و برخی از اصنافی که با فلزات قیمتی سروکار دارند و گردش مالی بالایی دارند، حتی به اندازه یک کارمند دولت مالیات نمی‌پردازند. همین مالیات‌گریزی در کشور موجب شده است که سطح پایه مالیاتی در ایران بسیار پایین باشد. در ایران اگر درآمد نفتی نداشته باشیم، نمی‌توانیم هزینه‌های جاری را پوشش دهیم و این در حالی است که در دنیا درآمدهای مالیاتی این هزینه‌ها را می‌پوشاند. از طرف دیگر، مالیات دادن در بسیاری از کشورها به یک ارزش تبدیل شده است و کسی که مالیات پرداخت می‌کند، خود را در آبادی کشورش سهیم می‌داند و دولت نیز برای او ارزش و اعتبار قائل می‌شود، ولی این موارد در کشور ما وجود ندارد. در ایران عادت کردیم خودمان را برای مالیات‌گریزی مستضعف نشان دهیم و شرکت‌های دارای وضعیت مالی مطلوب خود را ورشکسته نشان می‌دهند. این فرهنگ در خارج از ایران برعکس است. در خارج از کشور شرکت‌ها سعی دارند خود را بیش از آنچه هستند نشان دهند. اگر ۵ کارمند دارند، طوری رفتار می‌کند که دارای ۵۰ کارشناس ارشد هستند و . . . در غیاب باورها و ساختارها در حوزه مالیاتی در کشور، مجلس شورای اسلامی احساس کرده است به دلیل کمبودهای موجود، از خدمات حسابرسان مستقل استفاده کند. من نیز اعتقاد دارم در بلندمدت اگر سازمان امور مالیاتی ساختارها و ارزش‌های اشاره شده را در کشور ایجاد کند، دیگر نیازی نیست حسابرسان مستقل اقدام به تشخیص و تعیین مالیات افراد و شرکت‌ها کنند.

باید در کشور سیستمی پایه‌گذاری شود که اگر کسی تخلف مالیاتی انجام داد با او به شدت برخورد شود. در حال حاضر افراد، شرکت‌ها و موسسات در ایران به راحتی اقدام به مالیات‌گریزی می‌کنند. نهایت مجازاتی که برای آنها در نظر می‌گیرند، پرداخت مالیات صحیح است، اما در کشورهای دیگر چنین موضوعی با مجازات‌های شدید همراه است (مانند شرکت انرون آمریکا).

نگرانی اصلی این است که آیا حاکمیت از این طریق به خطر می‌افتد یا خیر. . . .

■ ولی بحث اصلی نظارت بر عملکرد حسابرسان است. در حال حاضر هیچ نظارتی بر عملکرد حسابرسان در حوزه مالیاتی صورت نمی‌گیرد.

این نگرانی شما از سوی برخی از اساتید دانشگاه‌ها و کارشناسان مالیاتی نیز مطرح می‌شود. انتقاد آنها این است که مالیات و مالیات‌ستانی موضوعی حاکمیتی است و عدم نظارت بر عملکرد حسابرسان موجب تضعیف حاکمیت می‌شود. اگر نظارتی بر جامعه حسابرسان رسمی و سازمان حسابرسی اعمال نشود، ممکن است این خطر وجود داشته باشد. اما حاکمیت در جامعه حسابداران رسمی و سازمان حسابرسی وجود دارد.

ادامه در صفحه ۱۲

تفسیر اقتصادی

سه سئوال درباره خصوصی‌سازی

منصور بیطرف

ابلاغیه بند «ج» اصل «۴۴» مقام معظم رهبری را که تقریباً یک سال پس از ابلاغ سیاست‌های کلی این اصل صادر شده، می‌توان نقطه عطفی در تاریخ اقتصاد پس از انقلاب دانست. نقطه عطفی که با اجرای صحیح آنکه اتفاقاً رهبری بر آن تاکید موکد داشته‌اند، می‌تواند مسیر رو به رشد اقتصاد ایران را که در سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور ترسیم شده کاملاً هموار سازد. درخصوص اصل «۴۴» قانون اساسی، سخنان زیادی نوشته و گفته شده است. از زمان شروع قانون برنامه اول توسعه بر بسیاری از کارشناسان که از قضا مسئولان اجرایی وقت هم بودند، محرز بود که سد قانونی در مسیر رو به رشد و توسعه اقتصادی ایران، اصل «۴۴» قانون اساسی است. این اصل که با توجه به شرایط و اتمسفر فکری اوایل انقلاب در قانون اساسی کشور گنجانده شده بود، اداره صنایع مادر و پایه‌ای کشور را در اختیار دولت قرار داده بود و به این ترتیب انحصار عجیب و غریبی را در اقتصاد کشور خلق کرده بود که هرگونه تلاش بخش خصوصی غیردولتی برای توسعه اقتصاد با دیوار آهنین دولتی و این اصل روبه‌رو می‌شد. در دوران اجرای قانون برنامه سوم توسعه، دولت برای شکستن این انحصار دولتی، واگذاری برخی از صنایع غیرمادر و نیز بانک‌ها و بیمه‌ها را در برنامه خود گنجانده بود اما در زمان اجرای این مواد با شکایت سازمان بازرسی کل کشور و سد اصل «۴۴» برخورد کرد که کار واگذاری را نه فقط نیمه‌تمام گذاشت بلکه از خیر اجرای مابقی آن هم گذشت. این اتفاق سبب شد که اقتصاد کشور همچنان در انحصار دولت باقی بماند. اکنون به نظر می‌آید با ابلاغ سیاست‌های کلی و راهبردی بند «ج» اصل «۴۴» مسیر توسعه اقتصادی کشور مشخص شده است، مسیری که در صورت اجرای صحیح آن حتی فراز و نشیب‌های کوچک و بزرگ آن را می‌توان دید و بر آن فائق آمد، اما درخصوص اجرای این فرمان خصوصی‌سازی باز هم جای چند سئوال وجود دارد: ۱- واگذاری صنایع مادر از قبیل کارخانه‌های تولیدکننده فولاد و دیگر سازمان‌ها و نهادها به بخش غیردولتی یعنی قبول کردن سازوکار بازار آزاد.

ادامه در صفحه ۱۲

VIERA

تجربه‌ای نو از واقعیت
۶۵ اینچ پلاسما

TH-65PV500

- پلاسمای HD نسل هشتم با XGA Resolution
- سیستم هماهنگی رنگ VIERA
- ضبط و پخش ویدئو نی MPEG4 بر روی کارت SD
- ورودی HDMI و ورودی کامپیوتر
- قابلیت پخش چند تصویر

پلاسمای ۶۵ اینچ Viera پاناسونیک نشانگر اوج تکامل تلویزیون می باشد.
سیستم Quick Motion Picture Response بهترین تصویر را برای صحنه های پرسرعت مثل مسابقات ورزشی و فیلمهای سینمائی به نمایش می گذارد. عظمت مسابقات فوتبال را با پاناسونیک تجربه کنید.

پاناسونیک
بازرگانی بانیان الکترونیک

www.panasonic.ae
Panasonic ideas for life

مراکز فروش تهران و شهرستانها:
امپراطور - ۲۲۸۸۶۰۹۱ بزرگزاده ۱ - ۶۶۷۴۴۵۷۴ بزرگزاده ۲ - ۶۶۷۴۴۰۱۷ بلوریان - ۶۶۷۳۴۷۴۷ بهار ۷۲ - ۶۶۷۲۱۳۱۴ بهترین های دنیا - ۶۶۷۰۸۶۵۷ پایتخت - ۸۸۷۸۵۶۹۲ پارس کالا - ۶۶۷۰۳۱۶۶ پاناسونیک - ۸۸۳۰۷۶۸۵
پرشیان ۳۳۵۰۶۰۳۰ پیوند ۸۸۳۱۶۲۵۷ تیراژه - ۴۴۴۹۱۸۰۴ تکنیک - ۶۶۴۰۸۰۱۹ حافظ - ۷۷۵۴۸۸۳۷ دیپلمات - ۶۶۷۰۳۴۳۰ روزنه - ۶۶۷۰۳۳۷۰ سادات - ۳۳۵۰۳۶۲۱ شماره یک - ۶۶۴۶۹۷۹۱ طریقی - ۶۶۸۵۰۰۷۷ قدس
۳۳۱۲۵۷۸۲ کامران - ۶۶۷۱۹۹۱۱ کمالی - ۶۶۴۰۱۷۷۹ کوفرد - ۷۷۵۰۶۴۷۲ گالری محبی ۶۶۷۲۱۵۹۱ مهدی ۶۶۷۱۴۷۱۳ ونوس ۶۶۷۰۹۸۰۲ اصفهان ارکیده ۶۲۲۲۴۵۷ ملگردی - ۲۳۳۰۱۶۸ دیدار - ۶۲۶۸۴۸۴ شهرام - ۲۲۰۵۵۳۶ مرکزی
۲۳۶۶۶۶۹ اهواز نیری - ۲۲۱۵۶۶۵ نیک نفس - ۲۲۲۵۰۶۴ هدیه - ۲۲۲۶۰۸۶ اراک رنجبران - ۲۲۲۸۸۷۵ نگار فیلم - ۳۲۵۷۸۱۵ آبادان کاظمی - ۴۴۲۸۴۲۰ آمل مهرگان - ۲۲۵۴۵۴۷ بناب بابایی - ۷۲۲۲۴۹۲ بوشهر
ستاره ۲۵۲۶۸۹۳ بندر عباس مرکزی پاناسونیک - ۲۲۲۱۶۶۰ تبریز افشین ۱ - ۳۳۱۶۷۶۲ افشین ۲ - ۵۵۴۱۷۷۷ مقامی - ۵۵۱۳۷۷۳ رشت آذرکالا - ۳۲۲۸۳۹۱ ساری پیام صوت - ۲۲۲۹۳۷۲ شیراز جعفری - ۲۲۲۷۵۹۱ موبدی
۲۲۴۷۸۶۰ تازک - ۲۲۲۲۷۲۱ قم صالحی - ۶۶۱۴۹۷۶ قزوین ایران تصویر - ۲۲۲۸۳۰۰ کرج توانایی - ۲۲۲۴۳۳۱ رضا - ۲۲۲۸۶۲۷ سروش - ۲۲۲۸۸۵۶ کرمان لوازم خانگی ۸۰۲ - ۲۲۲۳۶۹۹ مهر - ۲۲۳۱۸۴۲ گناوه حقیقت - ۳۲۲۳۱۵۸
مشهد البرز - ۸۴۵۸۶۰۰ خانه پاناسونیک - ۷۱۱۳۵۵۳ دستمالچیان - ۲۲۵۵۹۷۱ نور نمونه - ۶۲۲۲۹۳۹ یزد یکتا - ۶۲۶۱۵۷۰